

● K rany
písem

● Písem
major

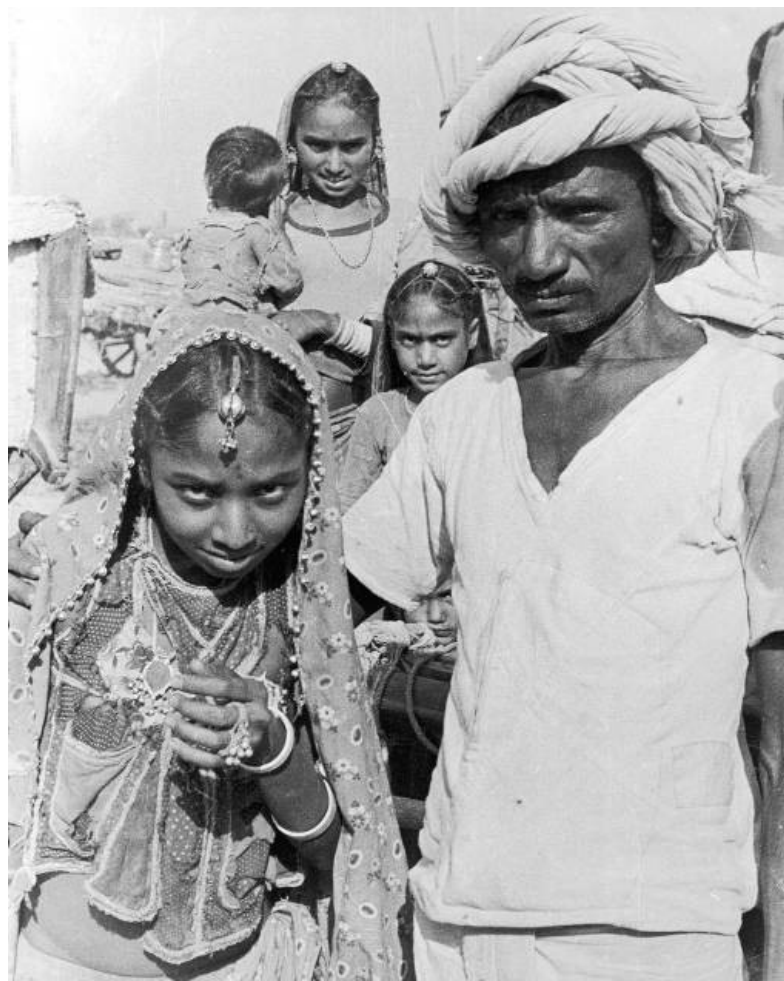
● Pověc
nezna

ké ani

hledem

ňováno

- Dnes je indický původ Romů vědecky doložený
  - Konec 18. století
  - Lingvistika → slovní zásoba
  - Etnologie → způsob obživy, rodina

- Protoromské skupiny – Dómové:
  - Etnicky nejednotní
  - Příbuzné kasty – hudebníci, tanečníci, kováři, loutkoherci, košíkáři
  - Označení z původního kastovního názvu domba

- ? Sociální pozice ve společnosti:
  - Původní nedrávidské obyvatelstvo
  - Vliv indoárijských kmenů
  - Kasty

- ? Důvod odchodu z indického území:
  - Ekonomický
  - Kastovní systém
  - Válečné útrapy

- ? Doba a způsob odchodu:

1. hypotéza (přelom tisíciletí)

- Odchod z Indie 3. – 10. století, několik exodů

1a Pobyt v Persii, 3 jazykové větve (arménská, evropská, syrská)

1b pobyt v Persii, 8. – 9. stol. 2 jazykové větve (ben, phen), 10. – 11. stol. větev phen se rozděluje (Lomové, Romové)

2. hypotéza (současnost)

- Odchod z Indie do 5. stol., společný exodus
- Pobyt v Persii 5. – 7. stol.

Perské období

- Legenda o Luriech:
  - 5. stol.
  - Bahram V.
  - Známá v 10. a 11. stol. (epos Šáh náme – Kniha králů)

Byzantské období

- Život svatého Jiří Athonského (1068):

Adsincani – skupina čarodějníků =>

Athingani, Acingani – heretická skupina

1. hypotéza – záměna skupin =>

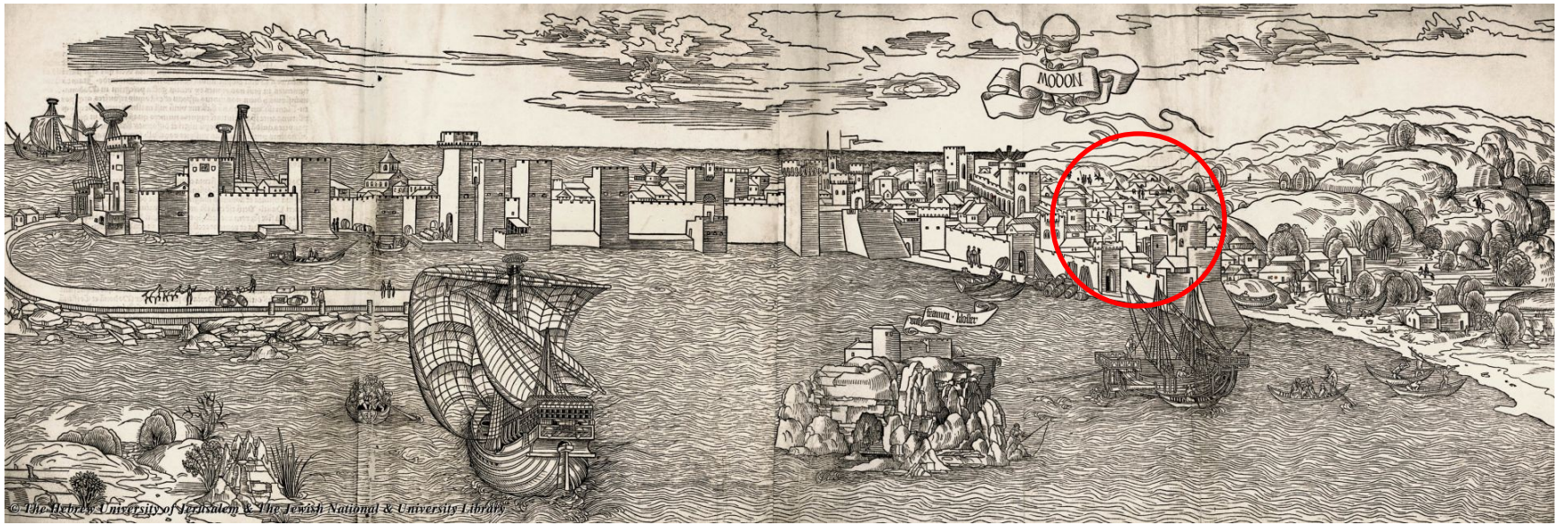
příchod Romů na Byzantské území 10. – 11. století

2. hypotéza – Athingani = Romové =>

Příchod Romů na Byzantské území 8. – 9. století

- 12. – 14. století:
  - věštci, kouzelníci, krotitelé zvířet, akrobati

- Modon:
  - Poutní místo => legendy
  - Větší počet pramenů

- Korfu:
  - Feudum acinganorum

Příchod do Evropy

1.Hypotéza – dva proudy:

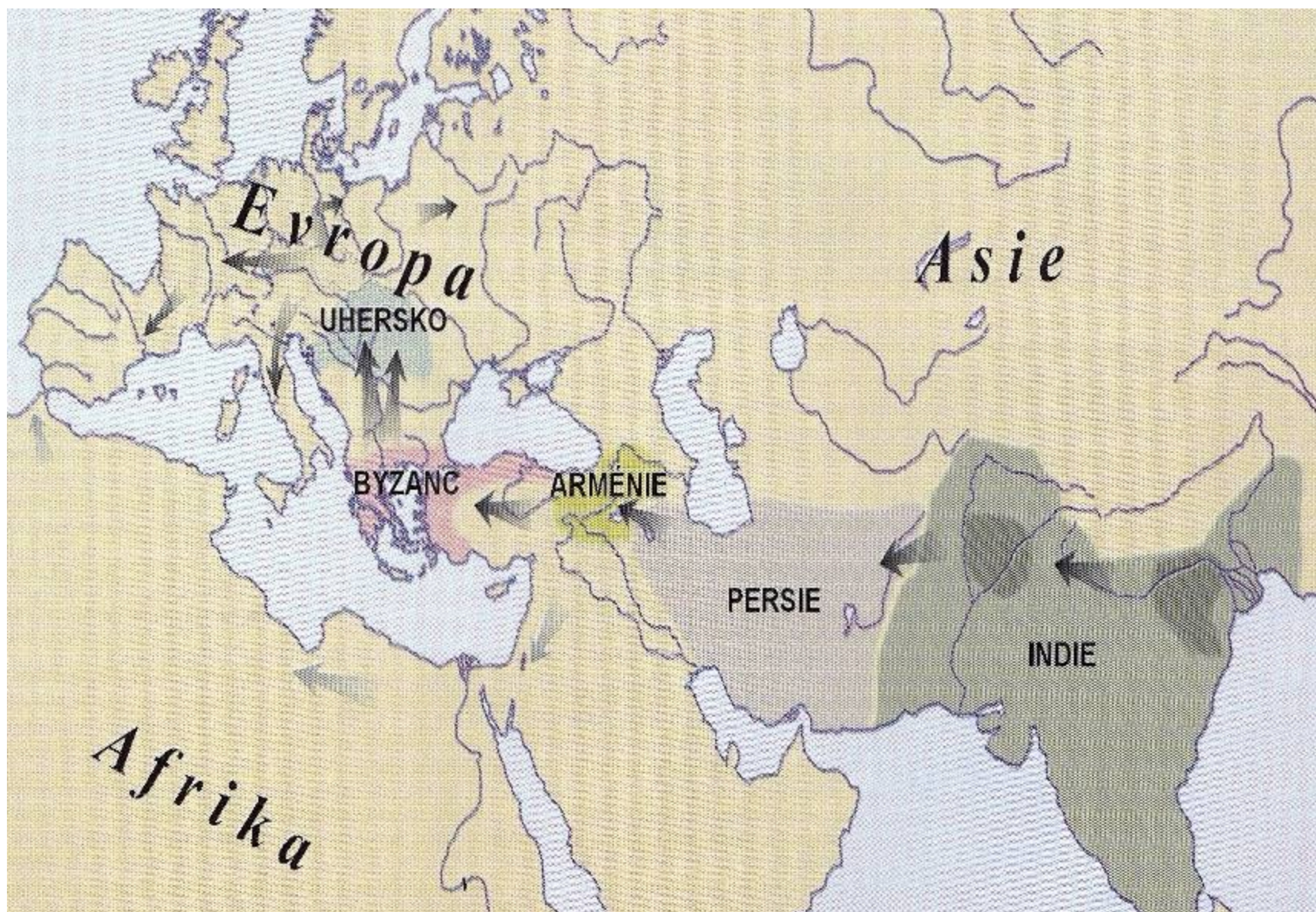
Balkán → střední a západní Evropa

Pobřeží Afriky (Egypt) → Španělsko

2.Hypotéza – jeden proud:

Balkán → střední a západní Evropa

Řecko → Egypt

13. – 14. století

Různé názvy: pohané (Heideni), Tataři,
Saracéni, Ismaelité, Egypt'ané

- Prameny:
  - Dalimilova kronika – 1242 Kartasové
  - Přemysl Otakar II. – 1260 Ismaelitě → G(C)ingari

- Společenské povědomí:
  - Vzhled, vlastnosti, způsob života

1399

Ezikan zmy Ondryuzimow pucholok

popravčí kniha
pánů z Rožmberka

Marek byzaze namuzemi gvest prabul
 myly tusty ananoffe pstram gvest gmyel ten gvest prabul ze gpi byzazimij
 ananoffe byzazim tusty ostworow napubnoff a guchlo pucholok / *Waglaw ka*
 gpmogel myly *daqaluy z guch*
 mecthloke napried puctu by zuby
 hanalyt etromy nabelon nodyn
 Zymoff puche etromy dypu byzazimij
 Ezikan zmy Ondryuzimow pucholok
 hubeinck z bratrem magi materz kolymie vhorz
 mremoz etymeloz hubeinckow
 Sindral kabalaty etromy etymelke nazymy abafy profce
 z dymet nazymy kolian tuffoz
 anelffyk pad
 gpetr nazymy otass byzazimij
 Jan otass gmyto byl vbruzemte a byzazimij
 Waglaw kuzozata myly ditterat
 Broqata byzazimij gvesto byl nahymyoloz
 Lewa bratr dymy myly kabalaty z amozoloz
 Linda pnyem chymy kadelwiza / yalko byl dkaqalifky nabzemy a sta
 aka ptebn amozoloz
 Petman glawaty glawow panoffie
 haffet a byzazimij guchlo struzoz
 amozantij kuzow maffozow pucholok
 Guch kuchmytr odolow
 Zmy kalonim
 Jan dymyemoz haffow
 Sindral gvesto byl vbruzemte Jana
 Guch Jan gvesto byl gpmym pucholokem kolymyuzimij
 pucholok pucholoz haffow
 Luncet pucholok z puchoz
 myzsta guchlo tobyuzimij

- Balkán

- Návaznost na ekonomicko-hospodářský systém (řemesla, zábavní podniky)

=> znevolnění (romské otroctví)

1. polovina 15. století

- Tlak tureckých dobyvatel => postup Romů hlouběji do Evropy
- Velké skupiny:
  - Vůdčí osobnosti
  - Vstřícný přístup majority (almužny, glejty)
- X parazitismus

Litterae Sigismundi pro Zingaris, ann.

1423 *).

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fidelibus nostris vniuersis Nobilibus, Militibus, Castellanis, Officialibus, Tributariis, ciuitatibus liberis, oppidis et eorum iudicibus in Regno et sub Dominio nostro constitutis et existentibus salutem cum dilectione. Fideles nostri adierunt in praesentiam personaliter *Ladislaus Waynoda* Ciganorum cum aliis ad ipsum spectantibus, nobis humilimas porrexerunt supplicationes, huc in Sepus in nostra praesentia supplicationum precum cum instantia, vt ipsis gratia nostra vberiori prouidere dignaremur. Vnde nos, illorum supplicatione illecti, eisdem hanc libertatem duximus concedendam. Quare quandocunque idem *Ladislaus Waynoda* et sua gens ad dicta nostra dominia, videlicet ciuitates vel oppida, peruenerint, ex tunc vestris fidelitatibus praesentibus firmiter committimus et mandamus, vt eosdem *Wadislaum Waynodam* et Ciganos sibi sub-

Chez M. Bonnart, vis à vis l'Académie de la Loge.

avec privilège du Roy.

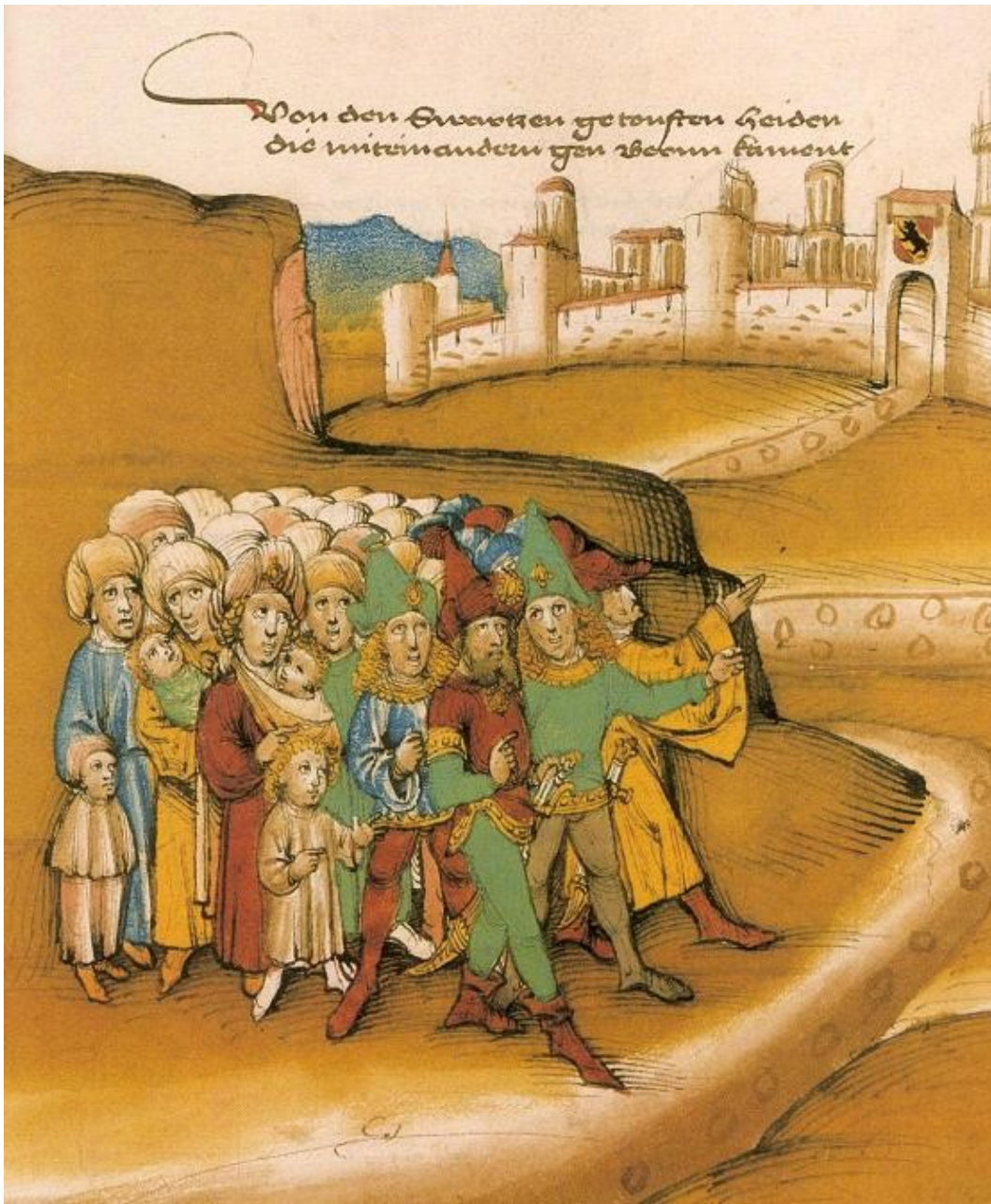
Bonnart, del. et sculp.

La Bohémienne

Elle dance bien la Gaillarde,
Les Menuets, les Passepiedz;

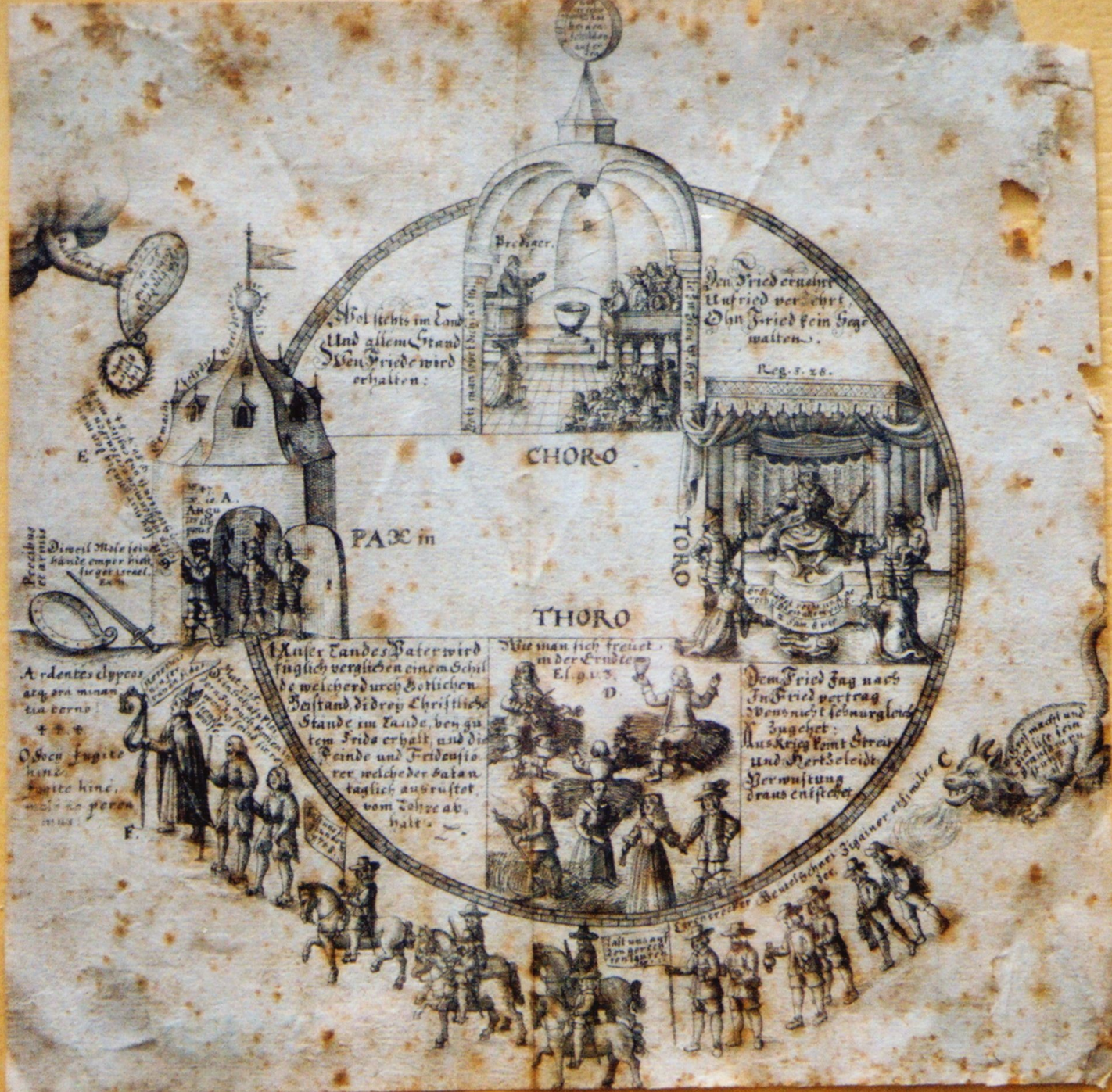
Mais il faut toujours prendre garde
A ses mains, plus tost qu'à ses piedz.

Von den Swarten getouften Heiden
die mit in andern gen Beem kament

2. polovina 15. století

- Chladnoucí vztah ze strany majority:
  - Cizí vzhled a jazyk
  - Romové nebyli poddaní
  - Parazitismus a tuláctví
  - Vztah k církvi
  - Způsob obživy
  - Turečtí zvědové, zemští škůdci

Das ist die
Welt
auf der
wir leben

Precher.

Hol stets im Land
Und allem Stand
Den Friede wird
erhalten:

Den Friede ernahrt
Und Friede ver ehrt
Dah Friede kein Fege
walten.

Reg. 5. 20.

CHORO

PAACE

THORO

THORO

Prechere
et armis

Dem weil Mose sein
hände emper hielt
Iu got israel.

Ardentes clypeos
atq. ora manan
tia ferro

O socii fugite
hinc
Fugite hinc,
malis no peron

Auser Landes Vater wird
suglich verglichen einem Schil
de welcher durch Gottlichen
Bestand di drey Christliche
Stande im Lande bey gu
tem Frids erhalt, und die
Feinde und Feindesfo
rer welcher der Satan
taglich austrifft,
vom Lohre ab
halt.

Wie man sich treuet
in der Erndte
Es. 55. 3.

Dem Friede Jag nach
In Friede vertrag
Wenn nicht hebnurgleich
Zugchet:
Aus Krieg komt Streu
und Hertbeleid
Her mustung
draus enstehet

Der macht und
die life von
dem man en
stehet

Contrastricker
Beuweißener
Zigainer
edimuler

all was an
dem heroch
trifft

- Z Evropa – sílení represí:
  - Vyhánění, odmítání vpuštění, neakceptování glejtů
  - 1427 exkomunikace
  - 1497 sněm římské říše
  - 1499 pragmatická sankce Španělsko
  - Poč. 16. stol. Francie, Švýcarsko
- České země:
  - Malé množství pramenů

- V Evropa – umírněný postup:
  - hudebníci, kováři
  - 1489 královna Beatrice
  - postupné samovolné usazování

- Evropa pod tureckou nadvládou:
  - přechod na muslimskou víru

Přelom 15. a 16. století

- Pobaltí → Skandinávie
- Portugalsko → Britské ostrovy (→ J Amerika)
- Rychlejší průběh vztahu majority k Romům:
  - Represe ve 30. letech 16. stol.

16. století

- Mandáty:
  - vyhánějící cirkány ze zemí (Morava 1538, Čechy 1545)
  - Fyzická likvidace (1556)
  - Nejednotný postup, dodržování závislé na politické situaci (války)

Literatura

- **Daniel, Bartoloměj:** Dějiny Romů. Vybrané kapitoly z dějin Romů v západní Evropě, v Českých zemích a na Slovensku. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého 1994.
- **Gilsenbach, Reimar:** Weltchronic der Zigeuner. Teil 1: Von den Anfängen bis 1599. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH, 1994.
- **Horváthová, Jana:** Kapitoly z dějin Romů. Praha: Člověk v tísni, společnost při ČT, o. p. s., 2002.

- **Nečas, Ctibor:** Romové v České republice včera a dnes. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995.
- **Nečas, Ctibor:** Historický kalendář. Dějiny českých Romů v datech. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1997.

- **Beníšek, Michael:** Ke kořenům slova ROM. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 9–27.
- **Beníšek, Michael:** Varáhámihíra a nejstarší zmínka o dómbech. Romano džaniben, 2007, č. jevend, s. 12–23.
- **Davidová, Eva:** Z indického zápisníku: Gade Loharové – příbuzní Romů? Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 63–66.
- **Hancock, Ian:** K upřesnění doby odchodu mluvčích protoromštiny z Indie. Romano džaniben 8, 2001, č. 3–4, s. 6–12.

- **Horváthová, Emília:** Cigáni pred príchodom do Európy. Slovenský národopis 9, 1961, č. 1, s. 3–24.
- **Romové v Byzanci.** Praha: Indologický ústav FF UK, 1998.
- **Speck, Paul:** Domnělá hereze athinganů. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 27–43.
- **Wagner, Peter:** Legendy o původu Romů: Sonda zaměřená na jejich motivy. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 120–150.

- **Hanzal, Jiří:** Cikáni na Moravě v 15. až 18. století. Dějiny etnika na okraji společnosti. Praha: Lidové noviny, 2004.
- **Nečas, Ctibor:** Artikuly o Romech v moravských sněmovních památkách poslední čtvrtiny 17. století. Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 91–92.
- **Wagner, Peter:** Gronemeyerovy přetisky raných německých pramenů o Romech. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 29–58.